

JAK ZOSTAĆ OBSERWATOREM?

V A D E M E C U M O B S E R W A T O R A



Solidarity Fund PL

1. Kto poszukuje obserwatorów długo- i krótkoterminowych?

Misje OBWE

Każdego roku Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) OBWE wysyła około 15 misji obserwacyjnych. Przynajmniej połowa z nich posiada w składzie dużą liczbę obserwatorów krótko- i/lub długoterminowych. Gdy zapada decyzja o znaczącym udziale w takiej misji Polski, rekrutację obserwatorów (na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP) prowadzi Fundacja Solidarności Międzynarodowej.

1. Kto poszukuje obserwatorów długo- i krótkoterminowych?

Misje Unii Europejskiej

Rekrutację STO i LTO na misje obserwacyjne UE przebiegają innym trybem. Informacje o naborach publikowane są na stronie internetowej MSZ, a sama rekrutacja odbywa się w dwóch etapach. Najpierw kraje członkowskie Unii wysuwają swoich kandydatów. Następnie z tej puli komitet selekcyjny Komisji Europejskiej dokonuje wyboru obserwatorów, którzy pojedą na misję. Aby uczestniczyć w rekrutacji trzeba zarejestrować się w bazie obserwatorów (Election Roster), a gdy pojawi się interesujące nas ogłoszenie, zgłosić chęć udziału w misji do krajowego koordynatora (Focal Point). Więcej na temat procedur rekrutacji można przeczytać na stronie internetowej MSZ.

1. Kto poszukuje obserwatorów długo- i krótkoterminowych?

Misje Carter Center

Centrum Cartera wysyła każdego roku kilka misji obserwacyjnych. Na przykład w 2014 roku poszukiwano LTO na wybory w Tunezji i Birmie. W szczególności potrzebni są doświadczeni obserwatorzy ze znajomością języka francuskiego i/lub arabskiego. Informacje o bieżących naborach na misje Centrum.

2. Jakie kwalifikacje są niezbędne?

W ogłoszeniach o naborze obserwatorów na misje OBWE, UE i Carter Center powtarzają się trzy obszary kompetencji. Są to: znajomość języków obcych, znajomość kraju do którego udaje się misja oraz doświadczenie w obserwacji wyborów lub z pracy w administracji wyborczej.

Przyjrzyjmy się podstawowej kompetencji – znajomości języków. W przypadku misji obserwacyjnych OBWE językiem pracy jest angielski. Językiem misji UE i Carter Center może być również francuski, hiszpański lub portugalski – zależnie od kraju do którego wysyłana jest misja. Nie musi być to znajomość obejmująca wszystkie meandry gramatyki wraz z doskonałą wymową. Z drugiej strony niezbędna jest umiejętność prowadzenie rozmowy (w tym telefonicznej) na temat złożonych procedur wyborczych oraz zdolność do sprawnego opracowania obszernego raportu.

Na koniec warto zauważyć, że większość z dużych misji OBWE wysyłana jest do państw, w których językiem powszechnej komunikacji jest rosyjski. W tych krajach dobra znajomość języka rosyjskiego jest jednym z podstawowych atutów kandydata.

3. W jaki sposób zdobyć pierwsze doświadczenia?

Praca w komisji wyborczej

Pierwsze doświadczenie dobrze jest zdobyć we własnym kraju. Praca w Obwodowej Komisji Wyborczej może być doskonałym początkiem. Pozwoli nam na zapoznanie się z funkcjonowaniem takiej komisji od strony praktycznej, zanim jeszcze przyjdzie nam oceniać pracę innych. W Polsce kandydatów na członków komisji wyborczych zgłaszają komitety wyborcze. Więcej na temat tej możliwości można przeczytać w [Uchwale Państwowej Komisji Wyborczej](#).

3. W jaki sposób zdobyć pierwsze doświadczenia?

Obserwacja wyborów

W 1990 roku w **Dokumencie Kopenhaskim** (Artykuł 8) państwa członkowskie OBWE zobowiązały się do zapraszania obserwatorów z innych państw i z „wszystkich odpowiednich instytucji i organizacji, które mogą wyrazić wolę obserwacji”.

Powołując się na to zobowiązanie – jeśli działamy w organizacji pozarządowej lub w kole naukowym – możemy zwrócić się o uzyskanie statusu obserwatora wyborów w dowolnym z 56 państw OBWE. Procedury administracyjne i szczegółowe wymagania mogą być różne w różnych krajach. Tym niemniej w każdym z nich powinniśmy otrzymać akredytację i mieć możliwość przeprowadzenia obserwacji.

Dobrym przykładem mogą być: rozwiązania brytyjskie oraz referendum o niepodległość Szkocji we wrześniu 2014 roku. Wymogi formalne zostały ograniczone do minimum, a wszystkie procedury można było załatwić przez Internet. W ten sposób akredytację uzyskało 16 instytucji i organizacji oraz 199 obserwatorów.